

Asia: VN/23943/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi jätelain muuttamisesta

Lausunto

5 c § Toisessa ETA-maassa tehdyn päätöksen ja lainsäädännön tunnustaminen

Jätelakiin ehdotetaan uutta pykälää, jolla säädettäisiin toisessa ETA-maassa tehdyn viranomaispäätöksen tai muun lainsäädäntöön perustuvan menettelytavan tunnustamisesta, kun aineita tai esineitä tuodaan Suomeen hyödynnettäviksi. Tunnustaminen koskisi Suomeen toisesta ETA-maasta tuotavien erien määrittämistä sivutuotteeksi tai ei-enää-jätteeksi (EEJ). Tunnustaminen ei tarkoittaisi, että vastaavat Suomessa syntyvät aineet tai esineet lakkaisivat olemasta jätettä.

Ehdotettu tunnustaminen kattaisi sekä toisessa ETA-maassa tehdyt viranomaisten päätökset, että muut menettelytavat, joista säädetään kyseisen maan lainsäädännössä. Esimerkiksi Alankomaissa on käytössä menettelytapa, jossa aineiden ja esineiden haltijat tekevät itse sivutuote- ja ei-enää-jätettä-määrittelyt sekä ilmoittavat niistä valvontaa varten erilliseen rekisteriin. Lainsäädännöllä ja viranomaisohjeilla on luotu menettelytapa, jota aineiden ja esineiden haltijat noudattavat. Viranomaisten rooli painottuu jälkivalvontaan.

Ehdotetun pykälän perusteella tehty tunnustaminen tarkoittaisi käytännössä sitä, että toisesta ETA-maasta Suomeen tuotaessa aineelle tai esineelle ei tarvittaisi jätteensiirtolupaa, eikä sen käyttämiselle esimerkiksi uusiotuotteen valmistusprosessissa tarvittaisi jätteen hyödyntämiseen perustuen ympäristölupaa. Kun ehdotettua tunnustamista sovellettaisiin laajasti erilaisten menettelyjen seurauksena syntyneisiin sivutuote- ja EEJ-päätöksiin, mukaan lukien aineiden ja esineiden haltijoiden itse tekemään määrittelyyn ja ilmoitukseen, olisi perusteltua säilyttää Suomen viranomaisella mahdollisuus puuttua aineen tai esineen luokitukseen. Puuttumisen perusteena voisi kuitenkin olla vain aineen tai esineen käytön aiheuttama haitta tai vaara terveydelle tai ympäristölle. Kansallinen viranomaislain ei voisi esimerkiksi tutkia uudelleen, täyttyvätkö kaikki jätelain 5 a tai 5 b §:ssä säädetty edellytykset aineen tai esineen sivutuotteeksi määrittelemiselle tai jätteeksi luokittelun päättymiselle.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus pitää valvonnan kannalta ongelmallisena, että ehdotukseen toisessa ETA-maassa tehdyn määrittelyn tunnustamiseksi ei sisälly lainkaan ennakoivalvontaa tai toiminnanharjoittajan ilmoitusvelvollisuutta lainkohdassa tarkoitettun aineen tai esineen tuonnista Suomeen. Esityksen mukaan aineita ja esineitä voisi tuoda myös sellaiseen hyödyntämistoimintaan, joka ei ole ympäristöluvanvaraista, eli joka ei ole ympäristönsuojeluviranomaisen säännöllisessä valvonnassa. Ilman ilmoitusvelvollisuutta tunnustamisen perusteella tuoduista eristä, ei valvontaviranomaisella ole tarvittavia keinoja arvioida mahdollista terveystai ympäristöhaittaa. Epäselväksi jää pystyykö valvontaviranomainen puuttumaan aineen tai esineen käyttöön esimerkiksi jätelain perusteella, jos tunnustamisen kautta on hyväksytty toisesta ETA-maasta tuodun erän sivutuote- tai tuotestatus.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus katsoo, että ehdotettuun lainkohtaan tulisi lisätä ilmoitusvelvollisuus, jonka avulla Suomen viranomaiset voisivat todentaa, että määrittely sivutuotteeksi tai ei-enää-jätteeksi on toisessa maassa tehty. Ilmoitusten perusteella tuotuja eriä olisi mahdollista valvoa ja tarvittaessa pyytää tarkempia tietoja ja ryhtyä tarpeellisiin toimiin niissä tilanteissa, joissa ympäristö- tai terveyshaittaa epäillään aiheutuvan. Laissa tulisi määrätä ilmoituksen vastaanottavasta viranomaisesta. ELY-keskus toteaa, että lisäksi tulisi huomioida, että toisen ETA-maan viranomaisen tekemät päätökset ja muiden menettelyiden asiakirjat tulisi olla valvontaviranomaisen käytettävissä huomioiden kielikysymykset. Myös Tullin roolia Suomeen tuotavien tunnustettavien erien valvonnassa tulisi tarkastella, mikäli ilmoitusvelvollisuutta ei säädettäisi.

32 § Kunnan velvollisuus järjestää jätehuolto

-

35 § Kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen järjestäminen

-

48 § Tuottajavastuun piiriin kuuluvat tuotteet ja tuottajat

-

Siirtymäsäännös

-

Muuta huomioitavaa

-

Karttunen Päivi
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Ympäristönsuojeluyksikkö

